

"Vil landet nå bygges"?

noen refleksjoner rundt norsk nettpolitisk praksis i lys av
Nettmeldingen (meld.St 14 2011-2012)
som enstemmig er vedtatt av Stortinget

på

SusGrid møtet 6. mars 2013

ved

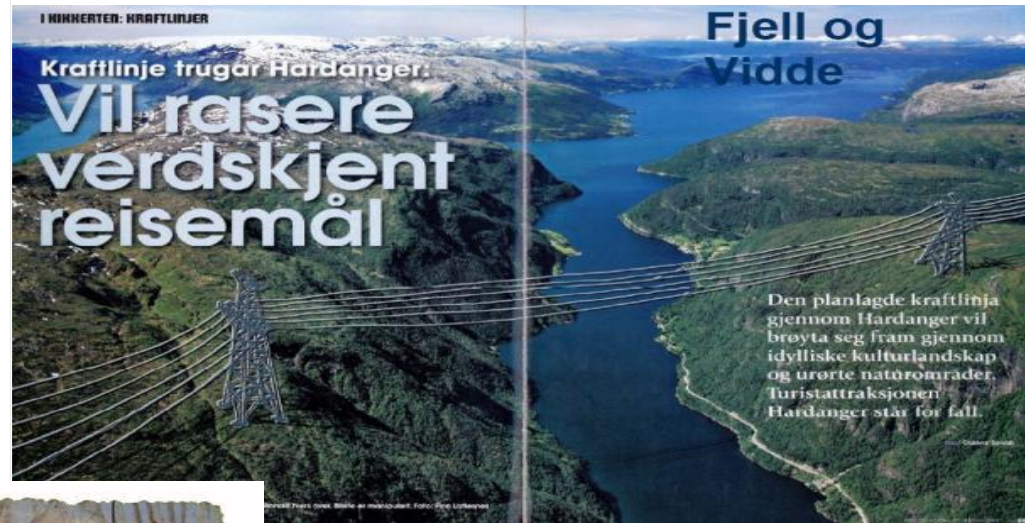
Audun Ruud, SINTEF Energi

Struktur for presentasjonen

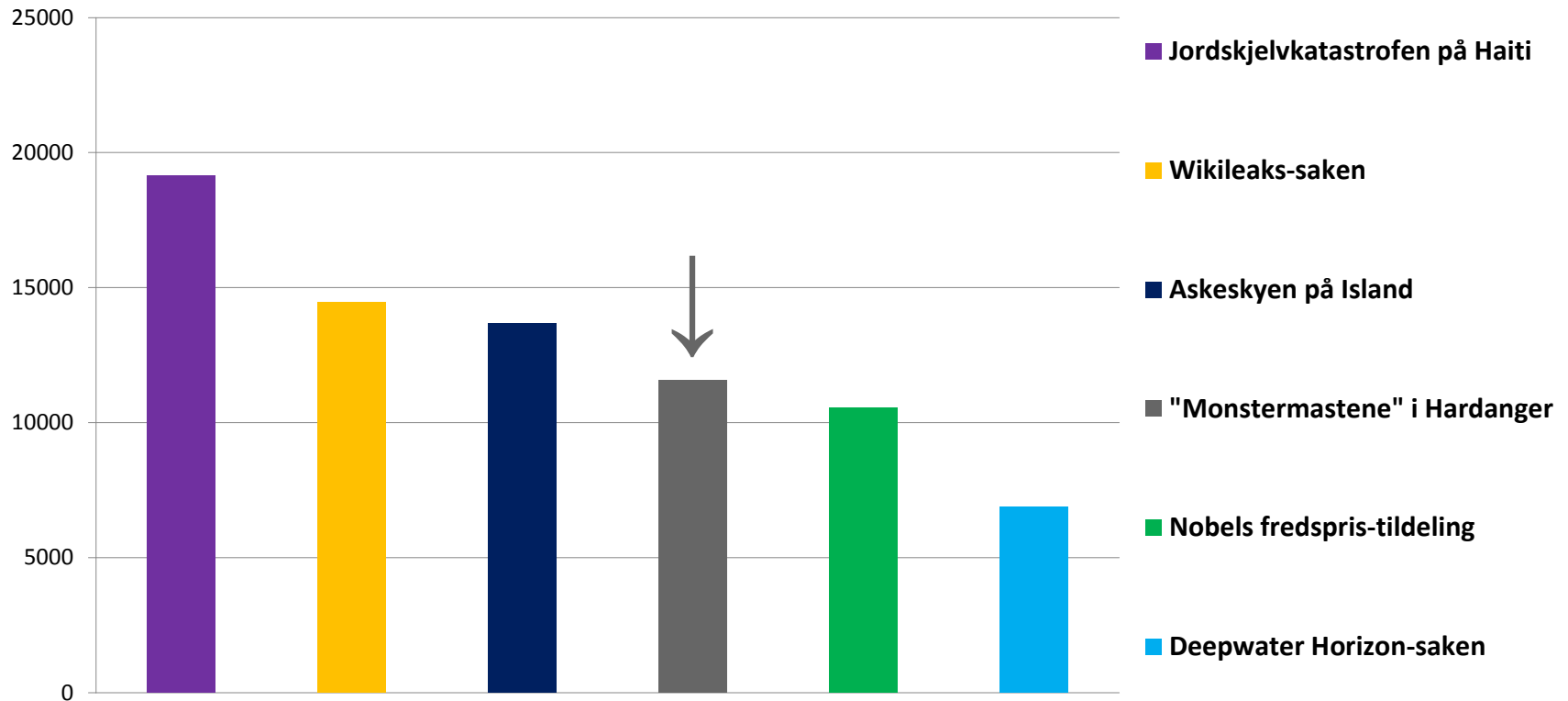
- Nettmeldingen i kjølevannet av Sima-Samnanger saken?
- Om vedtatte endringer i plan og konsesjonsbehandling av store nettprosjekt
- Noen relevante refleksjoner fra lederen av Energiutredningen
- Noen refleksjoner fra dialogmøtet i Bergen 8. mars 2012
- Mange påpeker behov for bedre balansering og avveining av ulike hensyn
 - Det finnes muligheter for vinn-vinn løsninger, men hvordan?
- Status: Fortsatt mange uavklarte utfordringer i norsk nettpolitikk
- **Viktig for forskningen å være på nett, men også på politikk!**

Sima-Samanger prosjektet:

Hva som ble formidlet i media sommeren 2010

"Monstermastene" var fjerde største nyhetssak i 2010 - målt i nyhetsoppslag

Kilde: Retriever, PR-operatørene

Sentrale aktørers deltakelse/standpunkt i Sima-Samnanger prosjektet

	4/7 - 2005 Melding	1/6 - 2006 Konsesjonssøknad	10/1 - 2007 Tilleggsutredninger	11/5 - 2007 Tilleggssøknad	mai 2008 – juli 2010 Klagebehandling	Media
Eidfjord kommune						
Ulvik herad						
Granvin herad						
Kvam herad						
Samnanger kommune						
Statkraft						
BKK Nett						
Den Norske Turistforening						
NHO Reiseliv						
Folkeaksjonen i Hardanger						
Norges Naturvernforbund						
Norges Miljøvernforbund						
Bellona						
ZERO						
WWF						
Framtiden i våre hender						
Natur og Ungdom						
Bevar Hardanger						
LO						
Bergen kommune						

	Mot omsøkt luftspenn	71	94	30	11	49
	For omsøkt luftspenn					
	Intet klart standpunkt/motstridende argumenter					
	Ingen formell deltakelse					

(Tallene under kolonnene henviser til totalt antall innspill i de ulike faser)

Ekspertutvalgene leverte sine utredninger 1. februar 2011.

Regjeringen opprettholdt konsesjonsvedtaket pr 1.3 2011, men så forlot Riis-Johansen OED 4/3 2011..

Et halvt år senere:

Borten Moes refleksjoner pr 12/10-2011:

- **Vi er nødt til å få kraftlinjeprosesser som er effektive**
- **Lokal forankring er helt nødvendig i nettprosjekt**
- **Energibransjen og politikere må sørge for å få en faktaorientert debatt om overføringsnettet**

Kilde: Teknisk Ukeblad

Meld. St. 14

(2011–2012)

Melding til Stortinget

Ble vedtatt enstemmig av
Stortinget 15. mai 2012

Vi bygger Norge – om utbygging av strømmettet

Planlegging

Identifisering
av behov

Konseptvalg

Ekstern
kvalitets-
sikring

- Nettselskapets prosesser, blant annet kraftsystemutredninger og konseptvalgutredning

- Ekstern kvalitets-sikring

Konsesjonsbehandling

Uttalelse

- Høring
- OEDs uttalelse

Melding

- Nettselskapet melder prosjektet til NVE
- Høring av melding
- NVE fastsetter konsekvens-utredningsprogram
- Nettselskapet gjennomfører konsekvensutredninger

Søknad med KU
→ Innstilling

- Nettselskapet sender søknad med vedlagt konsekvens-utredning til NVE
- Høring, befarings, folkemøter
- NVE sender innstilling til OED

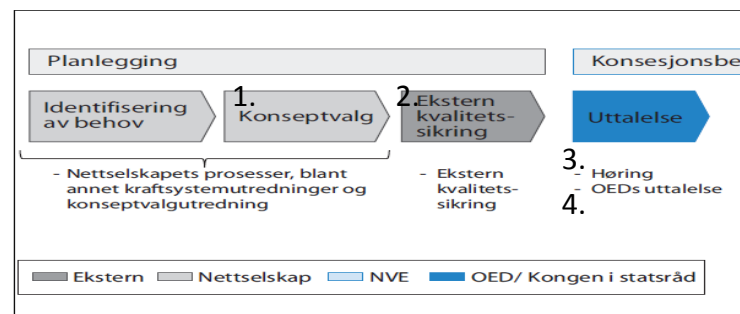
Søknad
→ Vedtak

- Høring av NVEs innstilling
- OED forbereder
- Kongen i statsråd fatter vedtak

■ Ekstern ■ Nettselskap ■ NVE ■ OED/ Kongen i statsråd

Ny planprosedyre for nettutviklingsprosjekt som følge av Nettmeldingen:

1. Gjennomføre en samfunnsøkonomisk konseptvalgutredning (KVU) der ulike alternativer stilles opp på en sammenlignbar måte og der man velger det konsept som er gunstigst for samfunnet

2. Denne KVU skal kvalitetssikres eksternt for å styrke kunnskapsgrunnlaget i tråd med veileder som skal ferdigstilles i 2012

(Likhetstrekk med KS1 i statlige veiinvesteringer, men nettselskapene tar her beslutningen og den underlegges senere konsesjonsbehandling som godkjennes av myndighetene – *men ingen nasjonal plan for kraftlinjer!*)

3. Oversendes OED som åpner for høring av KVU
4. OED avgir en veiledende anbefaling – ikke rettslig bindende
5. Nettselskapet videreutvikler evt. konseptet med tanke på gjennomføring og som grunnlag for melding (som start på konsesjonsbehandlingen)

Konsesjonsprosessen:

1. Melding som i dag, men myndighetene vil skjerpe krav til vurdering av behov og alternativer – *i tråd med endret planprosess*
2. Konsesjonssøknad som i dag, men NVE kun innstiller overfor OED
3. OED sender innstilling på høring og det fattes vedtak ved Kgl. Res.

OED er ikke lenger et klageorgan. Skal snarere begrense seg til å vurdere de sider av sakene hvor politiske avveininger kan gjenstå – samt se på eventuelle endrede forutsetninger etter at NVE avgir innstilling

I følge regjeringen vil flytting av vedtaksmyndighet legge til rette for et bedre og mer fullstendig beslutningsgrunnlag fordi alle som berøres av de forskjellige traséalternativ vil inkluderes i den avsluttende saksbehandling – og ikke kun de parter som berøres av det som påklages!

Et lite skritt til siden – og tilbake til mars 2012!

- Om energiutvalget
- Og forrige SusGrid samling i Bergen

Olav Akselsen, leder for Energiutredningen (NOU 2012:9)

Formidlet på Energi Norges Vinterkonferanse 2012

- Skape bedre forståelse for nødvendige avveininger mellom Forsyningssikkerhet, prisutjevning, verdiskaping, økt produksjon og klima
- Behov for kompensasjon for berørte (lokale) parter
- For dårlig samordning av relevante lover og reguleringer
- Tidsbruk
- Stort handlingsrom, men politiske valg må fortsatt tas!

Program for første nettpolitiske dialogmøte i SusGrid 8. mars 2012:

1. Nye faglige innsikter fra SusGrid prosjektet
2. Behovet for nytt nett - Avklaring og formidling av behov for nettutvikling
3. Konesjonsprosessen – lokal forankring og kunnskapsgrunnlag
4. Nettutvikling: Deltakelse, forankring og politisk styring
5. Utfordringer for nett, produksjon og miljø – en intro til debatt

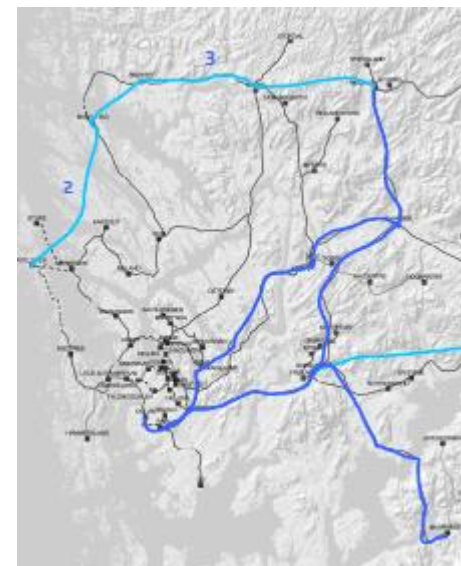
Plenumsdebatt: Nettpolitiske utfordringer – lokalt – regionalt og nasjonalt

6. Avslutning: Veien videre for SusGrid prosjektet

Fungerer utredninger til avklaring og formidling av behov

– fra Jens Skår, BKK pr. 8. mars

- Neppe i dagens form
 - Fanger ikke opp alt
 - Ulike forutsetninger
 - Utarbeides for uavhengig
- Lokale Energutredninger
 - Utvikling korrigeres ut fra erfaring
 - Vanskelig å se konsekvenser på høyere nettnivå
- Kraftsystemutredninger og Nettutviklingsplan:
 - Behovene og utviklingstrekkene får ikke hovedfokus
 - I praksis presenteres konsekvensene (Investeringer og tiltak)

Konsesjonsbehandling er balansekunst

formidlet av Siv Sannum Inderberg, seksjonssjef seksjon for nettkonsesjon, NVE

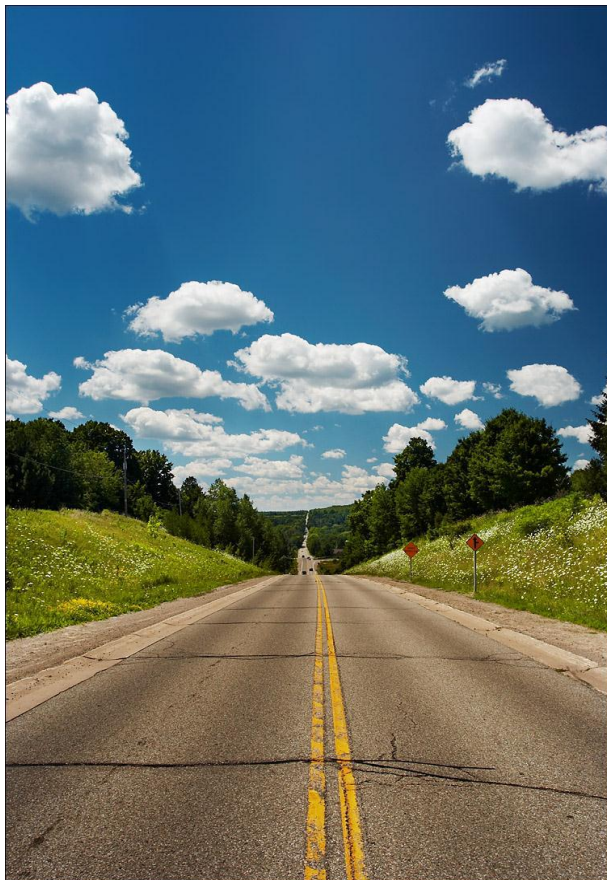

NVE erfaringer pr. 8. mars

- Avgjørende kvalitetsnivå på melding/søknad og tiltakshavers forarbeid
- Uenighet om utredningsnivå
 - Beslutningsrelevans skal legges til grunn
 - Konsesjonsbehandling er ikke et forskningsprosjekt.
 - Stadig nye krav om utredninger (tema og omfang)
 - Naturmangfoldloven
 - Kulturminneloven
 - Samlet belastning
- Kapasitet NVE og OED

Forståelse av behovet – slik Erik Skjelbred, Statnett formidlet det 8. mars

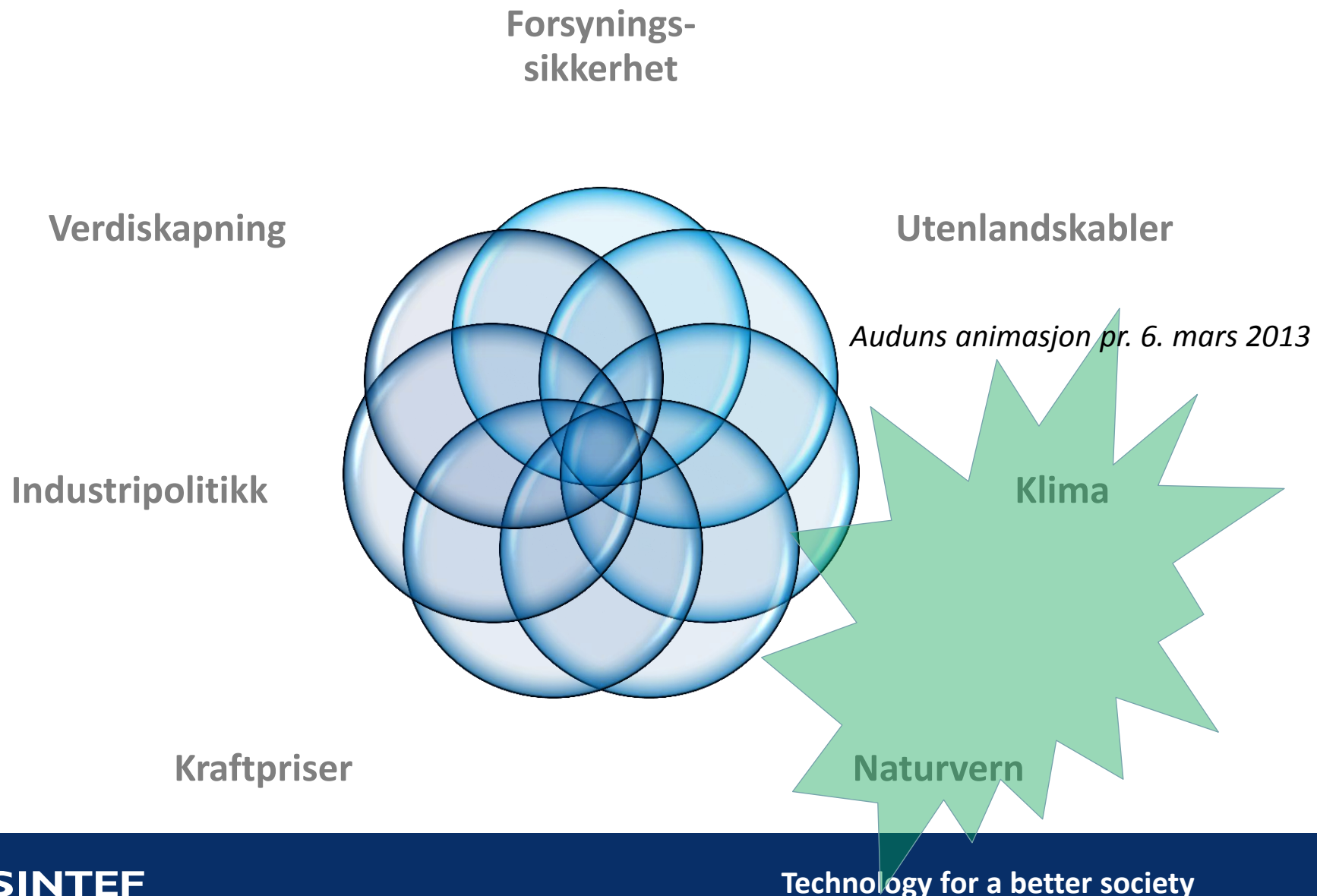

Opplevelsen

Virkeligheten

Sammensatt bilde – slik Statnett så det:

Veileder

Naturmangfoldloven kapittel II

Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk
– en praktisk innføring

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

§ 9 Føre var

§ 10 Økosystemtilnærming/samlet belastning

FoU som NML-tiltak – innspill fra Dir.Nat 8. mars

- Naturkunnskap
 - Mange hull også der det er jobbet mye tidligere, som vannmiljø
- Verdsettings- og sammenligningsmetodikk
- Samlet belastning/sumvirkninger

Svein Grotli Skogen: "Best bruk av NML mer enn mest bruk"

Også gode innspill fra:

- Harald Sandvik, Hardanger Energi
- Einar Wilhelsen, Zero
- Jan Bjørge, Bergen Turlag
- Mona Hellesnes, Fylkesvaraordfører Hordaland
- Jostein Aksdal, Hordaland Fylkeskommune
- Håvard Lundberg, Bellona
- Rein Husebø, Småkraft
- Og Thor André Berg, BKK Nett - som påpekte at Nettmeldingen ikke tar tak i den primære nettpolitiske utfordringen:

Økonomiske incentiver for å bygge landet!

Men økonomiske incentiver ikke fokuset for nettmeldingen!

Hva slags nettpolitikk råder i Norge?

Under Stortingets behandling av Ot. Prop nr. 62 (2008-2009) om endringer i Energiloven, ble følgende vedtatt: *"Stortinget ber Regjeringen om at...det foretas en gjennomgang av nettpolitikken, herunder investeringsincentiver...."*

- Det ble innført tilknytningsplikt for produksjon for å sikre at samfunnsmessig rasjonelle prosjekter gjennomføres
- Det ble innført konsesjonsplikt for elektriske anlegg på lavere spenningsnivå
- Samt strengere krav om eierskap

Men Ot.prop 62 og derpåfølgende justeringer i Energiloven hadde få, hvis noen referanser til det som utløste "Monstermastdebatten".

Men nå er Nettmeldingen vedtatt med enstemmighet!

Men Nettmeldingen gir dessverre ikke alle svarene:

noen punkter tatt fra SusGrid notatet "Vil landet nå bygges?" datert juni 2012

- Har vi ressursene til å gjennomføre en solid ekstern kvalitetssikring av KVVU?
- Uklart hva som er samfunnsøkonomisk lønnsomt?
- Hvordan sikre lokal forankring når det ikke tilbys økonomisk kompensasjon?
- Kan KSU være en del av løsningen for å skape fortgang i konsesjonsprosesser?
- Hva bør være rollen til lokale energituredninger?
- Hva blir Statnett sin rolle ute i regionene?
- Kun innstilling fra NVE, men vil flere delta i formelle beslutningsprosesser?
- Fortsatt rom for politisk tolkning og uenighet

Vil landet nå bygges?

Offentlig
ISBN nr. 978-82-93150-30-5

Multiklientstudie
Februar 2013

Tre hovedutfordringer:

- Mangel på kompetanse
- Mangel på kapital
- Lange konsesjonsprosesser

THEMA Rapport 2012-34

THEMA Consulting Group
Øvre Vollgate 6, 0158 Oslo
www.t-og.no

Etterlyser en nasjonal strategi

*Noe Stortinget mente var
unødvendig under behandling
av Nettmeldingen 15/5 2012!*

***Men rapporten sier lite
om hvordan vi konkret
skal gjøre konsesjons-
prosessen kortere –
referansen er vår analyse
av Sima-Samnanger saken!***

"Vil landet nå bygges"?

Eksempel på grønnmalte master og mattede liner i skogsterreng

Det er forbedringsmuligheter nærmest i alle "landskap",
men det er viktig at politiske realiteter ikke blir **rose**malt!

***Forskning på plan- og konsesjonsprosesser må være på nett,
men også på politikk!!***

Arbeidet i WP 4 vil nå følges opp med en vitenskaplig artikkel som også skal inkluderes i et bokprosjekt:

- *Common challenges, national responses: The Political Economy of Renewable Energy and Energy Security in Japan, China and Northern Europe*
Som utgis på forlaget Palmgrave
- ✓ Kapitlet vil forhåpentligvis bli skrevet sammen med Ole Brekke – i nær kobling til funn i WP 1 rundt the Grid Development Regime – men konkret med fokus på **Governance**

Ellers arbeider vi videre mot WP 6 m.m. rundt nettpolitikk generelt!

Kontakt: Audun Ruud.

Mobil: 99233969

E-post: audun.ruud@sintef.no